

Garnalenvissers te paard uit de Westkust kregen adelbrieven !

De garnalenvisser te paard heeft sedert generaties de kunstenaars onweerstaanbaar aangetrokken en geboeid. Hij werd door dichters bezongen, door beeldhouwers geboetseerd, door schilders op doek gebracht. Ontelbare fotografen en cineasten uit alle werelddelen kwamen reeds naar de Westkust om de silhouet van de laatste „ruiters van de zee” op film vast te leggen. Wie kon echter voorzien dat de paardevissers nu ook vereeuwigd werden dank zij de filatelie ?

Themabelga

Sinds enkele jaren hebben tal van postzegelverzamelaars zich grote inspanningen getroost om indrukwekkende verzamelingen aan te leggen opgebouwd rond een thema. Die verzamelingen zijn zo talrijk geworden dat de Internationale Federatie voor Filatelie (F.I.P.) de beslissing heeft genomen internationale tentoonstellingen te patroneren, voorbehouden aan dergelijke thematische verzamelingen.

Het inrichten van de allereerste dezer wereldtentoonstellingen werd aan België toevertrouwd. Deze grote wereldpremière van thematische filatelie greep onder het motto „Themabelga” van 13 tot 21 december 1975 in het Rogiercentrum te Brussel plaats. Bovendien werd door de Regie der Posterijen op 22 december 1975 een reeks van zes bijzondere postzegels met toeslag uitgegeven ten bate van deze eerste wereldexpo. Eén van deze bijzondere postzegels stelde een garnaalvisser te paard voor.

Kenmerken van deze postzegel¹ :

waarde en toeslag	: 10 fr. en 5 fr.
beeldformaat	: 37,2 mm × 24,5 mm
tekening	: Oscar Bonnevalle uit Gent
kleuren	: polychroom
drukprocédé	: gecombineerde diepdruk en heliogravure
gravure (diepdruk)	: de h. C. Spinoy
heliocilinders	: Etn. J. Malvaux
realisatie	: Zegeldrukkerij te Mechelen
oplage	: onbepaald

1. Naar gegevens persdienst Regie der Belgische Posterijen.

veldindeling	: 10 eenheden (5 × 2)
tanding	: type 11 1/2
papier	: fosforescerend
gomming	: zetmeelgom
verkoop	: van 22 december 1975 t/m 29 februari 1976 in al de postkantoren van het Rijk. Vóórverkoop in het Rogiercentrum te Brussel van 13 tot 21 december 1975.

Burgemeester Loones van Oostduinkerke woonde op zaterdag 13 december 1975 als ere-genodigde de openingsplechtigheid van Themabelga bij. De burgemeester schonk hierbij aan de h. Struyf, voorzitter van het Organisatiecomité en aan de h. Bonnevalle, ontwerper van de zegel, een prachtige reproductie van een schilderij van Edgard Farasyn, die rond de eeuwwisseling te Oostduinkerke werkte en er de „paardevisser” op meesterlijke wijze op doek bracht.

Postzegel met Adelbrieven

Opvallend was bovendien dat begin december 1975 precies de postzegel met als onderwerp de garnalenvisser te paard als mooiste door België in 1975 uitgegeven zegel werd verkozen.

De keuze kreeg tevens nog een extra weerklank in de filatelistische middens omdat het ongebruikelijk was dergelijke onderscheiding toe te kennen aan een postwaarde die nog niet werd in omloop gebracht. Toch werd in geen enkel geval de keuze van de bekroonde zegel aangevochten².

Ontwerper Bonnevalle Oscar uit Gent tekende de zegel naar een foto uit het boek *Garnalenvissers te Paard* van Frans Van Immerseel³. Op bladzijde 81 – foto 52 – van dit standaardwerk staat vermeld: „Een De Panse garnalenvisser te paard komt van de garnalenvangst terug”.

Volgens heemkundige Bert Bijnens uit Koksijde zou het onderschrift onder bewuste foto best mogen gewijzigd worden in „Koksijdse Paardevisser”. Men mag immers aannemen dat het molenaar-visser Frans Legein, bijgenaamd Sissen Tjaeke, betreft, geboren in 1856 en overleden in 1929. Betrokkene maakte een reis mee als IJslandvaarder, werd nadien eigenaar van een garnalenboot die hij van de hand deed toen hij de Zeepannemolen van Koksijde aankocht. Naast het beroep van molenaar bleef hij steeds dat van paardevisser uitoefenen.

2. Dagblad „Het Volk”, d.d. 2 december 1975.

3. „Garnalenvissers te Paard”, van Frans Van Immerseel. Uitgave Lannoo – Tielt, 1973.

Al met al is gans de Westkust dankbaar dat de postzegel „Garnaalvisser te Paard” uitkwam. Er komt helaas een tijd dat de paardevisser zal verdwijnen. Het is goed dat ook dank zij de filatelie dit beeld voor het nageslacht zal bewaard blijven.

Zware opleiding

Weinigen beseffen dat het opleiden van een paard voor de garnaalvisserij een zware taak is. Het duurt minstens een drietal jaar vooraleer het „garnaalpaard” volledig vertrouwd is met tij en ontij, kellen en diepten, enz. Zelfs dan nog moet de visser steeds oplettend blijven. Dit ondervond o.m. de 32-jarige Wilfried Maricou uit Klemskerke-De Haan die in december 1970, ondanks het gure weer toch met zijn paard en sleepnet te water was gegaan.

Het net bleef op zeker ogenblik aan een wrakstuk haperen, en meteen was Maricou in last. Toen de politie van Bredene, welke werd opgeroepen, ter plaatse kwam, had Maricou reeds zwemmend het strand bereikt. De visser diende nochtans rillend van de kou naar een ziekenhuis te worden overgebracht. Het paard lag intussen nog steeds vast en verdedigde zich al steigerend en briesend tegen de ontstuimige zee en de aanrollende golven. Omdat het dier gevaar liep te verdrinken, werd de brandweer erbij geroepen, die met de hulp van enkele onvervaarde politiemannen erin slaagde het te bevrijden⁴.

Te De Panne herinnert men zich anderzijds ook nog het naar avontuur welke de jongste zoon van paardevisser Cyriel Becue, in de vijftiger jaren tegenkwam. Het jong en driftig garnaalpaard kwam hierbij in de golven om.

Hoop voor de Paardevisserij?

Algemeen wordt aanvaard dat binnen enkele jaren de garnaalvisserij te paard tot het verleden zal behoren. Toch zijn er enkele hoopgevendende tekens dat deze typische vorm van zeevisserij niet volledig zal verloren gaan. Zo beoefent de thans 46jarige Marcel Vandamme, wonende Marktplein 15 te Wenduine, louter als hobby, de garnaalvisserij te paard. Met zijn „Sultan” kan men hem vooral in het najaar tussen Wenduine en De Haan zien vissen. En ook de zoon van manège-uitbater Wydouw uit Koksijde trekt sporadisch met paard en sleepnet naar zee.

4. „Het Nieuwsblad”, d.d. 29 december 1970.

Nog een toemaatje! Wist u dat ooit eens een politieagent zich de allerbeste garnaalvisser te paard toonde. Dit gebeurde op 20 juni 1971, bij het 22ste Garnaalfeest te Oostduinkerke, toen politieagent Julien Decroos uit Nieuwpoort winnaar werd van de traditionele wedstrijd voor de paardevissers. Er waren toen vijf kandidaten. Julien Decroos behaalde met 7,830 kg de overwinning vóór Depotter Bruno, met 7,7750 kg.

J. BEUN

De nobele roze te Veurne

Iedereen kent in Veurne het aloude (ca. 1575) gasthof „de nobele roze” dat prachtig hersteld werd en in gebruik genomen door het Gemeentekrediet. We dachten dat die naam zoveel betekende als „edele roos” tot onze vriend A. Dawayndt ons er op wees dat het oorspronkelijk ging om de Rozenobel, een gouden muntstuk.

Inderdaad, de Nobel is een bekend geldstuk uit de XIV° en XV° eeuw. Zo lezen we o.m. bij Despars, Cronijcke ... van Vlaenderen, dl. III, blz. 184: „Hy (Filips de Stoute, 1363-1404) overleet naer dat hy ... occ die vlaemsche noblen van xxxij int marck gheslegghen hadde”. en verder blz. 232: „Als men schreef tjaer xiiij^e ende xiiij slouch die hertoghe Jan (1404-1419) van Bourgoegnen die nieuwe goude noble van int marck”. Bij Wielant (Recueil des antiquités de Flandre, blz. 273) vinden we: „Mon^r le ducq Philippe, dict le Bon (1419-1467) forgia nobles à la rosette de xxxvj au marcq à xxij carratz et demy”.

In het Placcaert-boek van Vlaenderen, dl. I, blz. 447, noteerden we i.v.m. een ordonnantie van 1489 het volgende: „Item les nobles de Flandres à la rosette de trentesix et de trentesix et demy au marcq auront cours pour huict soulz”. In het tijdschrift Audenaardsche Mengelingen, dl. IV, blz. 470, komt in een inventaris van geldstukken uit 1494 volgende tekst voor: „Eerst xl borgoinsche guldin nobels, mits eenen metter roesen daerinne, die by den goudsmiden ghepresen zyn vij lib. xvj schel. par. elc stic”. In het Placcaert-boek worden verder vernoemd: „Noble à la Rose” of „Nobel metter Roozen” en „Roosenobele” van Engeland.

De Burgondische rozenobel schijnt oorspronkelijk in verband te hebben gestaan met een Engels muntstuk, dat vanaf